

Diabetes mellitus er rikt illustrert med skisser og figurer, for det meste i svart-hvitt, men det er noen få fargeplansjer på slutten. En god del tabeller og faktabokser bryter også opp teksten og gjør den lettere å lese, og stikkordregisteret er på hele 12 sider.

Jeg er i tvil om verdien av denne utgivelsen. Den inneholder mye oppdatert informasjon om diabetes for den som vil fordype seg i metabolske prosesser og forstå utviklingen av sykdommen. Men for dette formål finnes det store engelskspråklige verk som både er lettere å lese og overlegne i layout, bilde- og illustrasjonsmateriale. Denne er etter mitt syn for detaljert for den vanlige allmennpraktiker og diabetessykepleier, og den mangler for eksempel helt omtale av sosiale aspekter ved sykdommen og det å leve med diabetes. Behandlingsdelen er klart den svakeste. Den skjennes også av noen unødvendige unøyaktigheter, for eksempel i definisjonene av nedsatt glukosetoleranse og HOMA-modellen for måling av insulinresistens.

Boken egner seg for medisinstudenter og leger med spesiell interesse for diabetes som vil fordype seg i de biologiske forstyrrelsene ved sykdommen og som gjerne vil lese en skandinavisk tekst. Den er trolig for detaljspekket for de fleste allmennpraktikere og diabetessykepleiere, som i sin daglige kliniske virksomhet sannsynligvis vil ha større nytte av å bruke fullversjonen av de nylig utgitte nasjonale kliniske retningslinjer for diabetes (Helsedirektoratet 2009) og eventuelt litteraturen som er referert i denne.

Kåre I. Birkeland

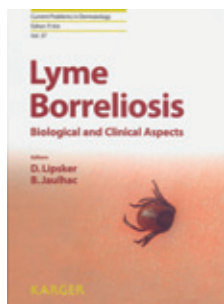
Avdeling for klinisk endokrinologi
Oslo universitetssykehus, Aker

Nyttig om borreliainfeksjoner

Lipsker D, Jaulhac B, red.

Lyme borreliosis

Biological and clinical aspects. 212 s, tab, ill.
Basel: Karger, 2009. Pris CHF 215
ISBN 978-3-8055-9114-0

Lyme-borreliose er forbundet med mye usikkerhet, og det er derfor stort behov for samlet aktuell kunnskap om denne tilstanden. Lipsker & Jaulhacs nye utgivelse kommer i en dermatologiserie, men målgruppen er alle som er involvert i diagnostikk og behandling av pasienter med borreliose – ikke bare hudleger.

Første del består av oversiktskapitler om epidemiologi, kliniske manifestasjoner, diagnostikk og behandling. Det er også et kapittel om andre flåttbårne sykdommer. Europeiske eksperter har skrevet disse oversiktskapitlene, og vi får grundig og detaljert innføring i de ulike temaene. Både kliniske og biologiske aspekter dekkes på en fin måte. Systematikken er fin, layouten tiltalende og illustrasjonene informative, men en oppsummering i slutten av hvert kapittel savnes.

I siste del drøftes aktuelle spørsmål. De er relevante og pirrer nysgjerrigheten. Hva gjør man med et flåttbitt? Når skal man bestille Western blot, og hvordan skal svaret tolkes? Er serologiske kontrollprøver nyttig ved kutan borreliose? Hvordan behandle flåttbitt og borreliose hos gravide? Hva gjør man med persisterende plager etter adekvat antibiotikabehandlet borreliose? Når er spinalpunksjon indisert ved Lyme-sykdom? *Lyme borreliosis* gir gode og veldokumenterte svar på disse spørsmålene, men i noen tilfeller kunne det kommet klarere frem hva som er kontroversielt, og hvorfor.

Referanselisten er lang og relevant, men de nyeste publikasjonene mangler naturlig nok.

Alt i alt er dette en svært nyttig utgivelse for den som vil skaffe seg en oversikt over den mystiske sykdommen Lyme-borreliose. Den anbefales for både allmennpraktikere og spesialister.

Unn Ljøstad

Nevrologisk avdeling
Sørlandet sykehus
Kristiansand

Råd for den som ikke vil bli lurt

Nordhelle G.

Manipulasjon

Forståelse og håndtering. 188 s, ill.
Oslo: Gyldendal Akademisk, 2009. Pris NOK 335
ISBN 978-82-05-39072-0

Denne utgivelsen inngår i en tradisjon av psykologisk forståelses- og selvhjelpslitteratur som bygger mer på forfatterens praktiske erfaringer enn på skarpsindige begrepsanalyser og empirisk forskning. Nord-

helle er psykolog og advokat med lang erfaring innen konflikthåndtering og meglings, som hun har skrevet om tidligere. Ifølge vaskeseddelen henvender hun seg til fag-

personer, inklusive leger, som arbeider med mennesker. Hensikten er å gi en dypere forståelse av manipulasjon, for dermed å hjelpe dem til å identifisere og avsløre fenomenet. Det er flere grunner til at denne målsettingen ikke nås.

Forfatteren slår fast: «Manipulasjon er en bevisst falsk/usaklig presentasjon, som på en skjult måte og med hensikt, får andre til å gjøre noe fordelaktig for manipulator, som de ikke er klar over at de ellers ikke ville gjøre.» Definisjoner med doble nektelser er alltid besværlige. I kapitlet om fenomenet greier ikke forfatteren å nå frem til klarhet om hva manipulasjon egentlig er – spillteknikk, kommunikasjonsstrategi, mestringsmåte, forsvarsmekanisme, vane eller alt sammen? Det er selvfølgelig viktig å skille manipulasjon fra tilgrensende fenomener som påvirkning, overtalelse og trusler, men også her er fremstillingen preget av uklareheter og omtrentligheter. Forholdet mellom manipulasjon, uansett hva det er, og psykopati, som er en psykisk lidelse, fremstilles direkte feilaktig. Forfatteren beskriver også en utvikling fra sporadisk manipulasjon via vanemessig manipulasjon, manipulasjonskarakter, kronisk manipulasjon, rigid manipulasjonsmønster til personlighetsforstyrrelse som det ikke finnes noen som helst empirisk dekning for.

I teksten er det mange eksempler fra hverdagslivet, familielivet og jusen. Det er egne kapitler om manipulasjon av barn, særlig knyttet til samlivsbrudd, og manipulasjon innen religiøse organisasjoner og sektor. Dette er fortjenstfullt, men mange av eksemplene oppfyller ikke den definisjonen av manipulasjon som forfatteren legger til grunn.

Kapitlet om håndtering av manipulasjon er det beste. Her er det mange forslag til strategier for å avsløre og stoppe det. Jeg savner forfatterens forklaring på hvordan personer som har vært kuet og lurt av manipulerende nærstående gjennom lang tid, skal få styrke og selvtillit til å endre sin uhensiktsmessige kommunikasjonsform.

Jeg manipulerer altså ikke leserne av anmeldelsen når jeg påstår at *Manipulasjon* ikke oppfyller sin målsetting. Spørsmålet er om forlaget og forfatteren manipulerer oss. Forsiden er like enkel som genial – et mannshode med en slange til munn og en fredsdue i snakkeboblen. Det kan få oss til å tro at innholdet er like godt og at boken bør kjøpes, men der blir vi manipulert!

Alv A. Dahl

Kreftklinikken
Radiumhospitalet
Oslo universitetssykehus, Rikshospitalet